

Võsu sadama laienduse detailplaneeringu (DP) keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) eelhindang

Töö tellija: Vihula Vallavalitsus (nüüdne Haljala)

Töö koostaja: Alkranel OÜ

Projektijuht: Elar Põldvere

Tartu 2017 - 2018

Publitseerimise üldandmed:

- Töö koostatud: 24.11.2017. a.
- Täiendatud: 20.02.2018. a., tuginedes Keskkonnaameti poolesele vastusele (lisa 2).
- Täiendatud: 29.06.2018. a, tuginedes Keskkonnaameti kirjale nr 6-5/18/9106-2 (28.06.2018. a). Täpsemalt eelhinnangu ptk 1 lisati info - „*Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskirja* (Vabariigi Valitsus 19.02.2015. a määrus nr 18) § 23 lg 1 p 2 ja lg 5 p 2 alusel ei laiene ranna ja kalda ehituskeeluvööndi ehituskeeld kaitseala valitseja nõusolekul kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele.”.
- Koostajad:
 - Elar Põldvere (Alkranel OÜ).
 - Kaari Susi (Alkranel OÜ).
- Alkranel OÜ (www.alkranel.ee) - keskkonnavalased konsultatsioonid, aastast 1999.

Sisukord

Sisukord.....	3
Sissejuhatus	4
1. Olemasolevast olukorrast, koos strateegilise planeerimisdokumendi lühikirjeldusega	6
2. Tegevuse seotus teiste strateegiliste planeerimisdokumentide ja varasemate mõju hindamistega.....	10
3. Mõjutatava keskkonna ja olemasoleva olukorra kirjeldus	11
4. Tegevusega eeldatavalt kaasneva mõju prognoos ja KSH vajalikkuse määramine	13
4.1. Natura 2000 alade eelhindamine	13
4.1.1. Informatsiooni kavandatava tegevuse kohta ja Natura 2000 alad, mida võidakse mõjutada.....	13
4.1.2. Projekti või kava seos ala kaitsekorraldusega ja kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale	15
4.1.3. Natura 2000 alade eelhindamise tulemused ja järeldus	18
4.2. Tegevusega eeldatavalt kaasneva mõju prognoos	19
4.3. KSH läbiviimise vajalikkus ning seisukohtade küsimise suunised	26
Kokkuvõte	27
Kasutatud materjalid	29

LISAD:

Lisa 1 – Keskkonnaameti seisukoht (27.07.2017. a) DP-le enne KSH eelhindangut.

Lisa 2 – Keskkonnaameti seisukoht (11.01.2018. a) DP-le ja KSH eelhindangule.

Sissejuhatus

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) eelhindangu objektiks on Lääne-Viru maakonnas endises Vihula vallas (nüüdne Haljala) Võsu alevikus Piiri tn 6 asuva Võsu sadama (kat nr 88701:001:0334) laienduse detailplaneering (DP). DP-d on teostanud AKA NATURA OÜ (2015-2017) ning DP eesmärgiks on ehitusõiguse täpsustamine ning täiendava ehitusõiguse määramine sadamarajatistele, sadamahoonetele ja vajalikule taristule. DP koostamise vajadus tuleneb hiljuti taastatud Võsu sadama suurtest kasutajajuhenditest (veeliikluse populaarsus ja paikkonnas üks parimaid sadamakohti) ning vajadusest vastu võtta suuremaid veesõidukeid süvisega kuni 3 m. Samuti on selgunud vajadus erinevate täiendavate sadamateenuste pakkumiseks, nagu näiteks veesõidukite talvine hoiustamine, jooksev hooldus, sadamaga seostatav väiketootmine jms.

Käesolev ala asub Võsu aleviku aadressil Piiri tn 6, millel asub Võsu sadam. Ala jääb Võsu aleviku kirdepoolsele äärealale, kust piirneb Piiri tn 4 kinnistuga, millel asub reoveepuhasti. Edelas ja idasuunale jääb Võsu jõgi ning Võsu rand. Loode ja põhjasuunalt piirneb ala Käsma lahega.

Käesolevat eelhindangut saab eelkõige kohalik omavalitsus (töö tellija) ja DP koostaja AKA NATURA OÜ kasutada täiendava töövahendina DP-ga seonduvates ja sellele eeldatavalt järgnevatel menetlusprotsessides. KSH algatamise vajalikkuse osas otsustamine ning sellest teavitamine toimub mh *keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* (KeHJS) § 35 alusel. Eelnevalt tuleb otsuse eelnõu osas seisukohta küsida asjakohastelt asutustelt (KeHJS § 33 lg 6) ehk vähemalt Keskkonnaametilt, kui analüüside käigus ei selgu ka teisi olulisi ametiasutusi, kellede arvamust peaks küsima enne lõpliku otsuse langetamist.

Eelhindangu koostamisel lähtutakse mh Eesti Vabariigis kehtivast seadusandlusest ja väljakujunenud praktikast ning aktuaalsetest suunistest. KeHJS § 2² kohaselt on tegevus olulise keskkonnamõjuga, kui see võib eeldatavalt:

- ületada mõjuala keskkonnataluvust;
- põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi;
- seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

Töö ülesehitamisel arvestatakse mh Keskkonnaministeeriumi poolt 2015. a tellitud juhendit „*KMH/KSH eelhindamise juhend otsustaja tasandil, sh Natura- eelhindamine*“ (Riin Kutsar, 2015).

Käesoleva eelhindangu koostajateks on Alkranel OÜ (www.alkranel.ee) töötajad Elar Põldvere ja Kaari Susi.

24.11.2017. a eelhindangut täiendati 2018. a veebruari kuus, tulenevalt Keskkonnaameti tagasisidest (vt eelhindangu lisa 2), mis siiski ei kvalifitseerunud seisukoha andmiseks (seda tuleb kohalikul omavalitsusel veel täiendavalt küsida, vt ka ptk 4.3). Alljärgnevalt on eelkõige eelhindangu kontekstis olulise teabe osas esitatud lühinfo eelhindangu lisa 2 toodud punktide (lähtudes sealsest numeratsioonist) arvestamise osas:

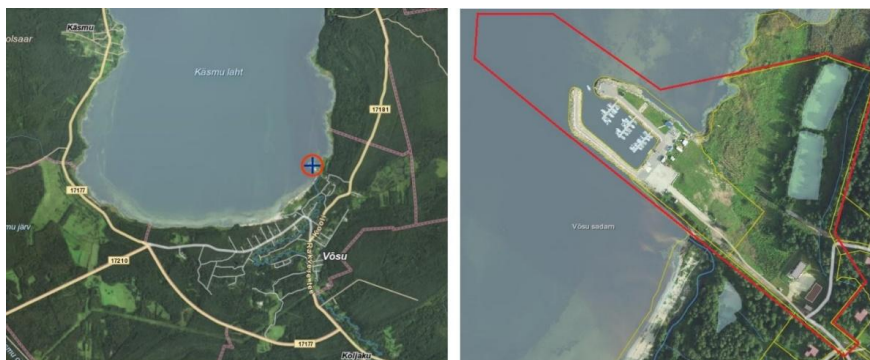
- P 1 - täiendati ptk 4.1.2, sh graafiliselt. Eelhindangu järeldused mõjude ja KSH algatamise vajalikkuse osas ei muutunud.
- P 2, P 3 ja P 4 - täiendati nt ptk 1 ja 4.1.1 - täiendatud meetmed kanduvad ka DP-sse. Eelhindangu järeldused mõjude ja KSH algatamise vajalikkuse osas ei muutunud.

- P 5 - juba 24.11.2017. a eelhindang arvestas tankla temaatikaga, kuid nüüd on seda täpsemalt lahti kirjutatud eelhindangu ptk 4.2 alamjaotises „Elanikkond (sh tiheasustusalad), inimese tervise, heaolule ja vara (mh müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn)”.
- P 6 - temaatikat on täpsemalt lahatud eelhindangu ptk 4.2 nt alamjaotises „Looduslikule mitmekesisus (loomastik ja taimestik ning metsad) ja kaitstavad loodusobjektid ”. Eelhindangu järeldused mõjude ja KSH algamise vajalikkuse osas ei muutunud.
- P 7 - täitmismahud täpsustusid 2018. a veebruari kuus, jäädes väiksemaks 24.11.2017. a eelhindangus esitatud infost. Vastav täpne teave on toodud eelhindangu ptk 1. Eelhindangu järeldused mõjude ja KSH algamise vajalikkuse osas ei muutunud.

1. Olemasolevast olukorrast, koos strateegilise planeerimisdokumendi lühikirjeldusega

Käesolev eelhindang ei kirjelda kogu DP seletuskirja sisu, kuna eelhindangut käsitletakse teadaolevalt koos DP seletuskirja ja selle joonistega. Käsitletav ala asub Lääne-Virumaal endises Vihula vallas (nüüdne Haljala) Võsu alevikus, osaliselt tiheasutusalas. Planeeritava ala pindala on ligikaudu 5,92 ha (joonis 1.1), kuhu kuuluvad (maismaal):

- Piiri tn 6 (88701:001:0334) - 14 881 m², 100% tootmismaa, sh ehitiste alune maa 1825,6 m².
- Piiri tn 4 (92201:003:0045) - 37344 m², 100% jäätmeoidla maa, sh ehitise alune maa 360 m².

Joonis 1.1. Asukoht – vasakul üldvaade; paremal detailvaade, planeeringusse haaratud ala ümbritsetud punase joonega (aluskaart: Maa-amet, 2017).

DP raames planeeritakse Võsu sadama laiendust. Senise sadama rajamisele on eelnenud mh varasem planeerimisprotsess. Sadamat hallatakse ja hallatakse ka tulevikus mh *Sadamaseaduse* alusel. Sadamaga seotud olemasolevad ehitised, Ehitisregistri alusel on toodud tabelis 1.1.

Tabel 1.1. Ehitisregistri (www.ehr.ee) andmetel Piiri tn 6 (KÜ tunnus 88701:001:0334) kinnistuga seotud ehitised.

Ehitisregistri kood	Ehitise nimetus	Korruste arv	Ehitisealune pind (m ²)
220705707	põhjamuul, lainemurdja	0	1 212
220705717	akvatooriumi süvend	0	400
120781256	sadamahoone	2	202,3
220770990	ujuvkai	0	69,6
220770986	ujuvkai	0	74,4
220770977	ujuvkai	0	69,6

DP koostamise vajadus tuleneb hiljuti taastatud Võsu sadama suurtest kasutajanimbritest (veeliikluse populaarsus ja paikkonnas üks parimaid sadamakohti) ning vajadusest vastu võtta suuremaid veesõidukeid süvisega kuni 3 m. Samuti on selgunud vajadus erinevate täiendavate sadamateenuste pakkumiseks, nagu näiteks veesõidukite talvine hoiustamine, jooksev hooldus, sadamaga seostatav väiketootmine jms.

DP näeb ette Piiri tn 4 krundi jaotamist kaheks erinevaks kinnistuks ning Piiri tn 6 kinnistu ümberkruntimist Piiri tn 4 ja merealuse maa arvelt (vt ka joonis 1.3). Tekiks kolm erinevat maaüksust, millest üks (sadama kinnistu) omab 95% tootmismaa ja 5% ärimaa funktsiooni ning teised 100% jäätmeoidla maa katastriüksuse sihtotstarvet. Ärimaa funktsioon on vajalik

selleks, et oleks võimalik sadama alal tegeleda mh vedelkütuse ning piletite müügi ja veesõidukite igapäevase hooldusega.

DP näeb mh ette olemasolevate sadamaehitiste laiendamise loode suunas veesügavuseni 3 m (süvendus ja täitemahud alla 10 000 m³). Lahest täidetakse ca 6000 m² (10.02.2018. a planeerija ehk AKA Natura OÜ e-kiri) ala, mida on eelnevalt ka puhastatud (kaadamist ei toimu). Praegune akvatooriumi sügavus on 1,5 m ning see seab piiranguid vastuvõetavatele alustele. Senised ja juurde planeeritavad funktsioonid täiendavad üksteist, pakkudes mitmekülgsemaid sadamateenuste võimalusi ning seega ka toetades kogu sadama halduskulude paremat planeerimist, vähendades sõltuvust mh erinevate fondide finantsmehhanismidest. Täiendavat slippi on vaja, et teenindada erinevaid veesõidukeid ning hajutada suurenevat koormust mh ohutuse eesmärgil. Olemasolev konteinertankla on kavandatud ümber paigutada selliselt, mis võimaldaks uues asukohas ka suurema süvisega laevade tankimist. Tankla uueks asukohaks planeeritakse parema muuli akvatooriumi kaugemas servas asuvat sadamatehnikat ja naftasaaduste hoidmis-ehitiste ala (vt joonis 1.3).

DP-ga planeeritavad hoonestusmahud on ettenähtud veesõidukite hoiustamiseks ning teiste merel käimisega ehk sadamaga seotud tegevuste toetamiseks, mida senine hoonestus ei võimalda pakkuda, kuid mille järgi on vajadus olemas. Hoonestusviiside ja stiilide määratlemisel on arvestatud ka paikkonna eripärasid ja nõudeid (tuginedes mh DP seletuskirjale (ajakohastatud peale 2017. a juuli kuud)). *Looduskaitseseaduse* § 38 lg 5 alusel ei laiene ehituskeeld mh kehtestatud detailplaneeringuga kavandatud sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele, tehnovõrgule ja –rajatisele ning avalikult kasutatavale teele. *Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskirja* (Vabariigi Valitsus 19.02.2015. a määrus nr 18) § 23 lg 1 p 2 ja lg 5 p 2 alusel ei laiene ranna ja kalda ehituskeeluvööndi ehituskeeld kaitseala valitseja nõusolekul kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele.

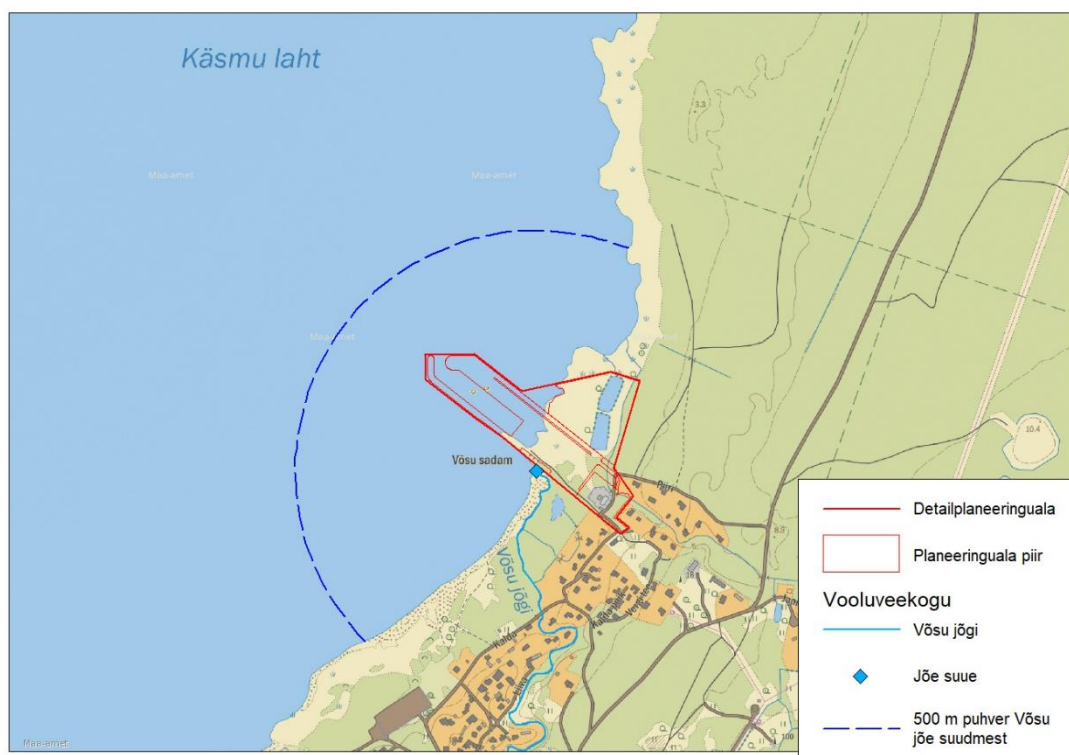
Kogu DP ala kasutab juba olemasolevaid tehnovõrke ja juurde kavandatav ei muuda tingimusi määral, mis seaks takistusi ressursside mõistlikule suunamisele ja eesmärgistatud tarbimisele, kogu paikkonnas (sh välistatud on looduskeskkonnale ja inimasutusele kahjulikud heited / häiringud). Toimiva sadama puhul on juba piisavalt minimeeritud ka erinevaid keskkonnanähte (õnnetusohud) ning nende edasine efektiivne ennetamine ei ole ebareaalne ka kavandatavate laienduste korral. Siinkohal tuleb rõhutada, et erinevaid ennetavaid administratiivseid meetmeid sätestab mh *Sadamaseadus* mille järgi kogu arendusalal tegutsetakse.

Planeeringuala reljeef on laugjas ning jääb kõrguste vahemikku ABS +3,00 m kuni ABS 0,00 m. Reljeef on langev kirde-edelasuunal, mere poole. Eelmises sadama ehituse etapis on maapinda oluliselt täidetud kinnistu lääneosas. Kavas on sadama ehitusalade ulatuses täiendav vertikaalplaneerimine (kasutades täitena ka süvendusmaterjali, nagu eelmisel korralgi). Viimane aitab mh minimeerida üleujutusriske. Erandlikeks veetõusudeks (kord 100 a jooksul) on võimalik kasutada ka nt täiendavaid tõkkeid, liivakotid jms, mis on piisavad arvestades ka ehitiste eripärasid ning võimalikke veetasemeid.

Lähtudes planeerimisprotsessi arengutest, peale 2017 a juuli kuud, siis nõuded, mida mh Võsu sadama laiendatavas akvatooriumis täidetakse (tulenevalt 2014. a KMH protsessist ning eelhindangu lisast 2):

- Süvendustööde teostamiseks kasutatav pumpsüvendaja ja roomikekskavaator ning muu tehnika vastavad kehtivatele tehnilistele eeskirjadele sh ka tööohutuse nõuetele. Valitav ja rakendatav tehnika vastab parima võimaliku praktika ja tehnika põhimõtetele.

- Võimaliku ohuolukorra tekkimisel lähtutakse ohuolukorra lahendamise plaanist (teostatakse enne ehitustöid). Plaanis;
 - On käsitletud reostustõrje juhtimise, tööjõu, tehniliste vahendite ja informatsiooni edastamine.
 - On esitatud reostuse lokaliseerimise ja likvideerimise korraldamise juhised.
- Veekeskkonna ehitus- ja süvendustöid ei viida läbi siirdekalade kuderände ajal. Eelhinnangu lisa 2 põhjal - veekeskkonna ehitus- ja süvendustöid **ei viida läbi sügisese (15.08-31.12) siirdekalade kuderände ajal**. Tulenevalt kehtiva kalapüügieeskirja lisast 7 on antud perioodil kalapüük keelatud (antud juhul ka veekeskkonna ehitus- ja süvendustööd keelatud) Võsu jõe suudmest 500 m ulatuses (vt joonis 1.2), mis võivad häirida siirdekalade rännet. Veekeskkonna ehitus- ja süvendustöid **ei teostata ka kevadise (01.05-15.06) siirdekalade kuderände ajal**.
- Süvendus- ja täitetööd teostatakse võimalikult madala veeseisu korral. Süvendus- ja täitetöid ei teostata kui tuule kiirus on üle 15 m/s, lisaks on eelhinnangu lisa 2 alusel keelatud töid teostada, kui puhuvad põhja- ja loodetuuled (igasuguse tuulekiiruse korral), kuna;
 - Väheneb reostusavariide oht. Oluline meede, avarii- ja reostusohu vältimisel.
 - Oluline nõue mis vähendab lindudele oluliste õlireostusega avariide ohtu.
 - Väheneb setete kandumine Võsu jõe suudme lähedusse (eelhinnangu lisa 2 alusel).
- Pidev järelevalve, mis on süvendamisel heljumi mõjusid merekeskkonnas vähendavate meetmetega koos oluline tegevus, minimeerides ka avarii- ja reostusohu.

Joonis 1.2. Võsu jõe suudmest 500 meetrine puhverala (alus: mh Maa-amet, 2018 ja eelhinnangu lisa 2). Analooogne info on toodud ka DP-s (16.02.2018. a planeerija ehk AKA Natura OÜ e-kiri).

2. Tegevuse seotus teiste strateegiliste planeerimisdokumentide ja varasemate mõju hindamisega

Alljärgnevalt on kirjeldatud planeeringu seost asjakohaste (arvestades mh tegevuse iseloomu) ja peamiste teiste strateegiliste dokumentidega ning varasemate mõju hindamisega.

Vihula valla üldplaneering (ÜP; 2003) – vajalik saavutamaks parimat valla territooriumil olevate maa- ning veealade kasutamist. ÜP tugineb valla arengukavas toodud tulevikuvisioonidele ning strateegiatele ja loob eeldused valla hoidmiseks soovitud arengu teel. Vihula valla üldplaneeringu kaartidel on antud kohal näidatud sadama tähis ning osaliselt tootmisettevõtete ja ladude maa.

Võsu sadama DP, kehtestatud 23.08.2012. a - senise sadama detailseks aluseks. Vastuolud, hinnates mh kavandatavat, puuduvad. Võsu aleviku Piiri tn 6 kinnistu KMH (2014) – selgitas välja parima lahenduse 2012. a DP-ga määratletud sadamarajatiste projekteerimiseks ja rajamiseks, sh keskkonnakaitseliste abinõude määramine. Toetab toonaste sisenditega ka praegust DP protsessi.

Kontaktvööndiga seonduvad detailplaneeringud (Maa-amet, 2017):

- Võsu ranna ja parkmetsa maaüksuse DP, kehtestatud 09.09.2010. Üldmaa jms, vastuolud, hinnates mh kavandatavat, puuduvad.
- Võsu aleviku Võsu rand 2 vee- ja vabaajakeskuse DP, menetluses, algatamise kuupäev 19.08.2015. a. Planeeringuala kruntideks jaotamine, hoonestusalade määramine, jms. Vastuolud, hinnates mh kavandatavat, puuduvad.

Maakonnaplaneeringu „Lääne-Viru maakonna rannikuala“ keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne (2010) - eesmärgiks on Lääne-Viru maakonnakonna rannikuäärse piirkonna arengu põhisuundade ja tingimuste määramine järgnevaks 10 aastaks, olulisemate infrastruktuuri objektide asukoha määramine ning maa- ja veealade üldiste kasutustingimuste määramine. Kavandatav tegevus ei ole vastava kavaga vastuolus, pigem toetab vastavat kava (mh sadamaalade suuniste kaudu).

Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+ (sh koostamisel olev) – eesmärgiks on tasakaalustada keskkonna kasutusviise, kavandada kestlikku arengut ning parandada inimeste elamistingimusi. Selleks on määratud maakonna ruumilise arengu eesmärgid ning seatud teemade põhised üldised kasutustingimused. Maakonnaplaneeringus käsitletakse kogu Lääne-Viru maakonna maismaa osa. Seega kavandatav tegevus ei ole vastava kavaga vastuolus. Pigem on tasakaalustatult ja efektiivselt majandatav sadam kogu paikkonna arengut veelgi enam toetav.

3. Mõjutatava keskkonna ja olemasoleva olukorra kirjeldus

Peatüki koostamisel on mh arvestatud juhendmaterjalides ning avalikult ja erialaselt kasutatavates andmebaasides (nt EELIS, Eestis Looduse Infosüsteem – Keskkonnaregister: Keskkonnaagentuur (oktoober, 2017) ja Maa-ameti kaardirakendus) sisalduvat teavet.

Planeeringuala sees asub Võsu reoveepuhasti (1 230 ie, kuja 50 m; hiljuti rekonstrueeritud koos pургimissõlmega), mille olemasoluga on planeeringus arvestatud. Planeeringuala piirneb järgnevate maaüksustega:

- Võsu rand 2 (92201:001:0063, 120 100 m² üldkasutatav maa).
- Kalda tn 13 (92201:003:0660, 2144 m² elamumaa).
- Kalda tänav L2 (88701:001:0309, 2000 m² transpordimaa).
- Kalda tn 36 (92201:003:0033, 1009 m² elamumaa).
- Kalda tn 38 (92201:003:0031, 1094 m² elamumaa).
- Kalda tänav L3 (92201:003:0026, 849 m² transpordimaa).
- Kalda tn 17 (92201:003:0330, 1614 m² elamumaa).
- Kalda tn 15 (92201:003:0480, 1768 m² elamumaa).
- Piiri tn 21 (92201:003:0730, 2350 m² elamumaa).
- Piiri tänav (88701:001:0766, 1100 m² transpordimaa).
- Sagadi metskond 307 (88701:001:0664, 2900 m² maatulundusmaa).
- Sagadi metskond 23 (88703:001:1410, 299 000 m² maatulundusmaa).

Tegevus paikneb Lahemaa loodus- ja linnualal (EE0010173) ning ka Lahemaa rahvuspargis (KLO1000511; Mere ja Lahemaa piiranguvööndid), vt ka käesoleva töö lisa 1 ning ptk 4. Nimetatud aladel toimuvat reguleerib mh looduskaitse seadus ja määrus „Lahemaa rahvuspargi kaitse-eeskiri“ ning asjakohane kaitsekorralduskava.

Tegevusest edelas ja idasuunale jääb Võsu jõgi ning Võsu rand. Loode ja põhjasuunalt piirneb planeeringuala Käsme lahega. Kirde poolt on ala piiratud roostikuga, mis moodustab alates Võsu sadamast ühtlase rannajärgse vööndi. Kagu- ja lõunasuunda jäävad elamumaad.

Käsme lahe põhjataimestikus domineerivad üheaastased niitvetikad ja põisadru kooslused. 2014. aastal läbi viidud KMH aruandes toodi välja, et Piiri tn 6 kinnistu lähialal ei täheldatud põhjataimestikus haruldasi liike. Lahemaa Rahvusparki, sh Käsme lahe mereala üldiselt loetakse põhjaloomastiku poolest Soome lahe üheks liigirikkamaks alaks, mis tuleneb ala mitmekesisest põhja- ja ranniku morfoloogiast, mis loob väikesele alale suhteliselt suure hulga erinevaid elupaiku. Käsme lahes moodustavad merepõhja substraadi 10 m sügavuseni valdavalt erineva suurusega kivid vähese liivaga nende vahel. Lisaks sellele leidub ka liiva põhjaga alasid.

Maismaataimestiku seisundi olukord on samuti võrdlemisi mitmekesine. Tulenevalt just sellest, et planeeringuala lähistel esineb erinevaid biotoope. Ala on puistu serva-alal, mere ääres, jõe suudmes, asula piirialal. Sadama ja Võsu jõe vahelisele alal asub väike veekogu (mitte Keskkonnaregistri objekt), mis jääb puistu sisse. EELISE andmetel on registreeritud sealses veekogus 3. kaitsekategooriasse kuuluva kärnkonna (*Bufo bufo*) ja tähnikesiliku (*Triturus vulgaris*) elupaik.

Võsu jõgi (VEE1077100) kuulub Laviku paisjärve paisust suubumiseni Soome lahte “Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse”. Heledaveeline ja vähese

orgaanilise aine sisaldusega jõgi on ka Natura 2000 elupaigatüüp (3260). Jõesil on oluline kalanduslik väärtus meriforelli ja jõesilmu kudejõena, püügikaladest esineb jõesilforelli. EELISE andmetel on Võsu jõel registreeritud jõesilmu (*Lamptera fluviatilis*) elupaik ning tiigilendlase (*Myotis dasycneme*), veelendlase (*Myotis daudentonii*) ja põhja-nahkhiire (*Eptesicus nilssonii*) lennuala Võsu aleviku keskosas Võsu jõe läheduses. Samuti EELISE andmetel registreeritud Võsu aleviku keskosas Võsu jõe kallastel mustlaik-apollo (*Parnassius mnemosyne*) leiukoht.

Planeeringualal ja selle lähistel märgalasid ega muid looduse üksikobjekte ei asu. Vaid Võsu aleviku keskosas asub Võsu määnd, mille kaugus linnulennult sadamaalast on enam kui 700 m. Alevikus, mis on populaarne suvitusala, elab püsivalt 409 inimest (kohaliku omavalitsuse kodulehe alusel, 2017). Sadamasse saab paikkonnale iseloomulike teede (Piiri ja Kalda tn) kaudu. Senise sadamaga seonduvaid ja normatiive ületavat müra, vibratsiooni, valgust, soojust, kiirgust ja lõhna ei ole täheldatud. Sadamani viib ka aleviku keskosast kergliiklustee.

Lähimad pärandkultuuri objektid on Võsu tellisetehas, DP alast 225 m kaugusel ning Võsu lauavabrik 343 m kaugusel. Võsu tellisetehasest viis selle töötamise perioodil raudtee toonasele muulile (enam ei eksisteeri, kuid asus senise sadama lähikonnas), mida mööda veeti vagonettidega telliseid edasitoimetamiseks merel ootavatele laevadele. Möödunud sajandi algul veeti neid telliseid laevadega Venemaale, Soome, Rootsi ja Saksamaale. Lisaks ekspordile toodeti suures hulgas telliseid ka kohalikule turule. Tänapäevaks ka tootmishoonet säilinud ei ole. Võsu lauavabrikust pole tänapäevaks säilinud samuti midagi. Kohta, kus laua- ja kivivabrik asusid, hüüti kaua aastaid vabrikuplatsiks. Praeguseks on sellest kohast saanud roheline kasvanud suvilarajoon.

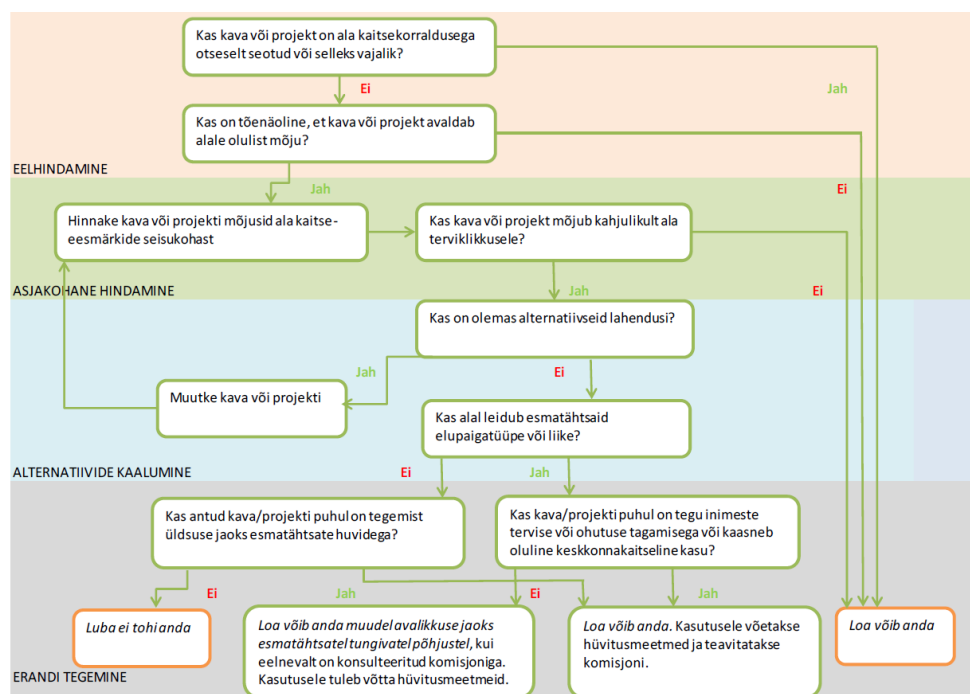
4. Tegevusega eeldatavalt kaasneva mõju prognoos ja KSH vajalikkuse määramine

Ptk on jaotatud erinevateks alamosadeks, lihtsustamaks info menetlemist.

4.1. Natura 2000 alade eelhindamine

Natura 2000 alade teemade analüüsil on lähtutud mh Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühingu MTÜ poolt 2013. a koostatud juhenddokumendist *Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis*. Samuti on järgitud dokumenti „Lahemaa rahvusparki kaitsekorralduskava 2016-2025“ (2015) ning muid juriidilisi materjale.

Natura hindamise protsessi põhimõtteline skeem on toodud joonisel 4.1. Käesolevas dokumendis keskendutakse eelhindamise tasandile. Mõju eelduse olemasolu tuvastamisel rakenduks automaatse ehk kohustusliku KSH protsess.

4.1.1. Informatsiooni kavandatava tegevuse kohta ja Natura 2000 alad, mida võidakse mõjutada

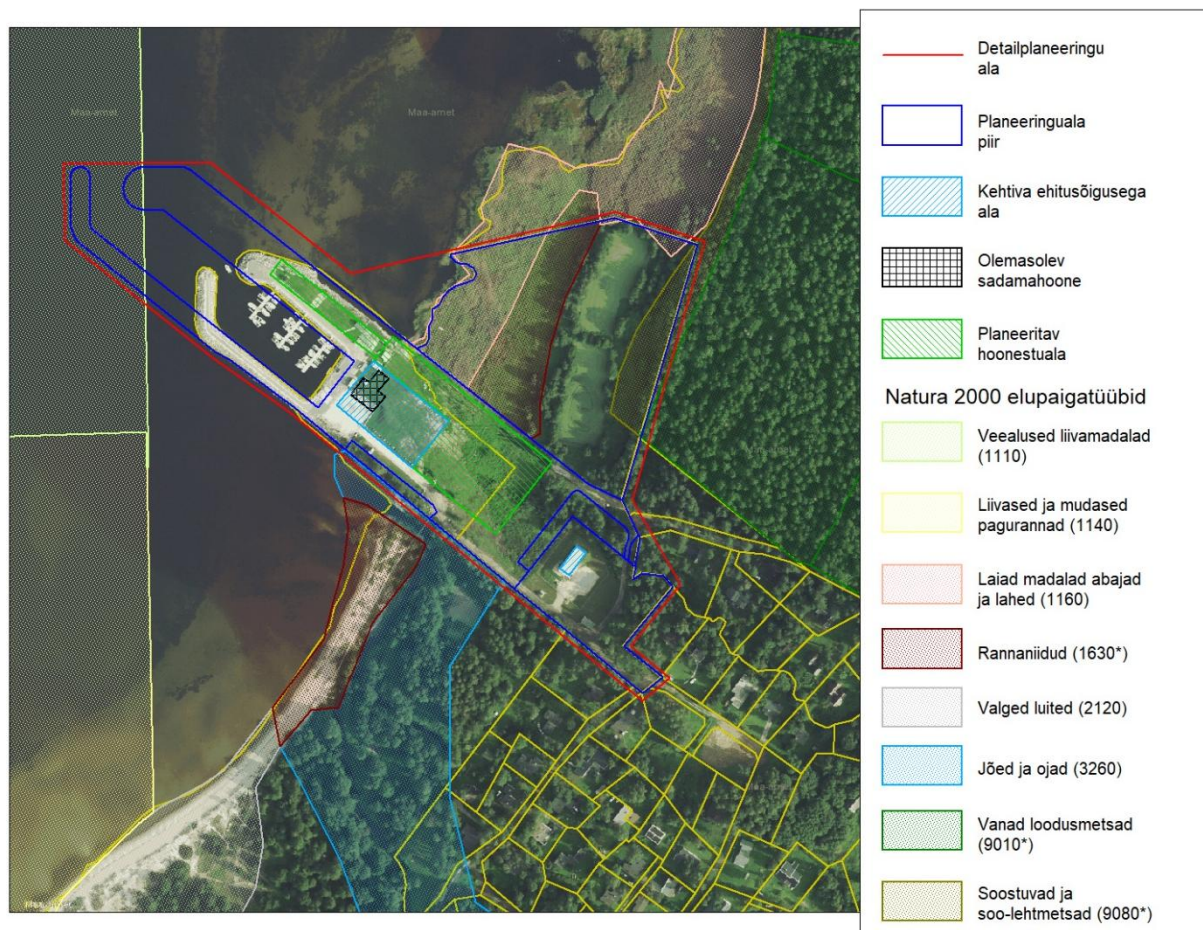
Kavandatav tegevus – DP ala asub Võsu alevikus, vt ptk 1 joonis 1.1. Eesmärgiks on Võsu sadama laienduse ehitusõiguse täpsustamine ning täiendava ehitusõiguse määramine sadamarajatistele, sadamahoonele ja vajalikule taristule. **DP koostamise protsessi käigus on sätestatud/ selgunud (vt täpsemalt kogu infot ptk 1):**

- Veekeskkonna ehitus- ja süvendustöid ei viida läbi sügisese (15.08-31.12) ja kevadise (01.05-15.06) siirdekalade kuderände ajal (mh 500 m ulatuses Võsu jõe suudmest mõõdetuna (vt ka ptk 1, joonis 1.2)). Periood ja ala täpsustunud ka eelhinnangu lisa 2 alusel.
- Süvendus- ja täitetööd teostatakse võimalikult madala veeseisu korral. Süvendus- ja täitetöid ei teostata kui tuule kiirus on üle 15 m/s; lisaks on keelatud (eelhinnangu lisa

2 alusel) töid teostada, kui puhuvad põhja- ja loodetuuled (igasuguse tuulekiiruse korral).

- Tööd jäävad alla 10 000 m³ määra.

Kavandatava tegevuse iseloomu arvestades on Natura 2000 alade eelhindamise aspektist lähtuvalt DP mõjuala piiritletav Võsu sadama lähialaga, mis kuulub kogu ulatuses Lahemaa linnu- ja loodusalasse. Lahemaa linnu- ja loodusala on esitatud Natura 2000 võrgustiku nimekirja Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korraldusega nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 alade nimekiri“. Elupaigatüübid tegevusega seotud ala paikkonnas, vt joonis 4.2 ja tabel 4.1. Liikide osas on teave toodud tabelis 4.2.

Joonis 4.2. Elupaigatüübid, mis on tegevusega seostatavad (alus: sh Maa-amet, 2018 ja AKA NATURA OÜ, 2018). Joonise koostamisel on kasutatud EELIS andmekihte (20.02.2018. a) ning arvestatud 2014 kuni tänaseni toimunud reaalseid maakasutustoiminguid.

Tabel 4.1. Andmed tegevusega seostatavate Natura 2000 elupaigatüüpide kohta.

Elupaigatüüp (kood)	EK ¹ elupaigatüübi pindala (ha)	Kaardistatud elupaigatüübi pindala (ha) ²	Kaugus laiendatavast Võsu sadamast
Veealused liivamadalad (1110)	6377,7	6390,0	Jääb DP ala sisse, muuli ning akvatooriumi alale
Mudased ja liivased pagurannad (1140)	756,2	708,2	150 m edelasse ning 1 km põhjapoole
Lai madal abajad ja lahed (1160)	103	82,4	Jääb DP ala sisse, tegevusi siiski kavandatud ei ole
Rannaniidud (1630*)	233,7	315,4	
Valged luited (2120)	25,8	25,7	Lõunapiirist ca 200 m
Jõesed ja ojad (3260)	188,3	170,5	Jääb DP ala lõunapiirile

Elupaigatüüp (kood)	EK ¹ elupaigatüübi pindala (ha)	Kaardistatud elupaigatüübi pindala (ha) ²	Kaugus laiendatavast Võsu sadamast
Vanad loodusmetsad (9010*)	7726	9574,3	50 m
Soostuvad ja soolehtmetsad (9080*)	3731	3560,5	Jääb DP ala sisse, tegevusi siiski kavandatud ei ole

1 – Euroopa Komisjonile esitatud elupaigatüübi pindala; 2 – Kaitsekorralduskavast.

Tabel 4.2. Andmed tegevusega seostatavate Natura 2000 liikide kohta (EELIS, 04.10.2017. a).

Liik	Kaugus DP alast (nõ linnulennult)
Jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	Elupaik registreeritud Võsu jões, DP ala lõunapiiril.
Tiigilendlane (<i>Myotis dasycneme</i>)	Elupaik registreeritud Võsu jõel, DP alast ca 700 m kaugusel.

4.1.2. Projekti või kava seos ala kaitsekorraldusega ja kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

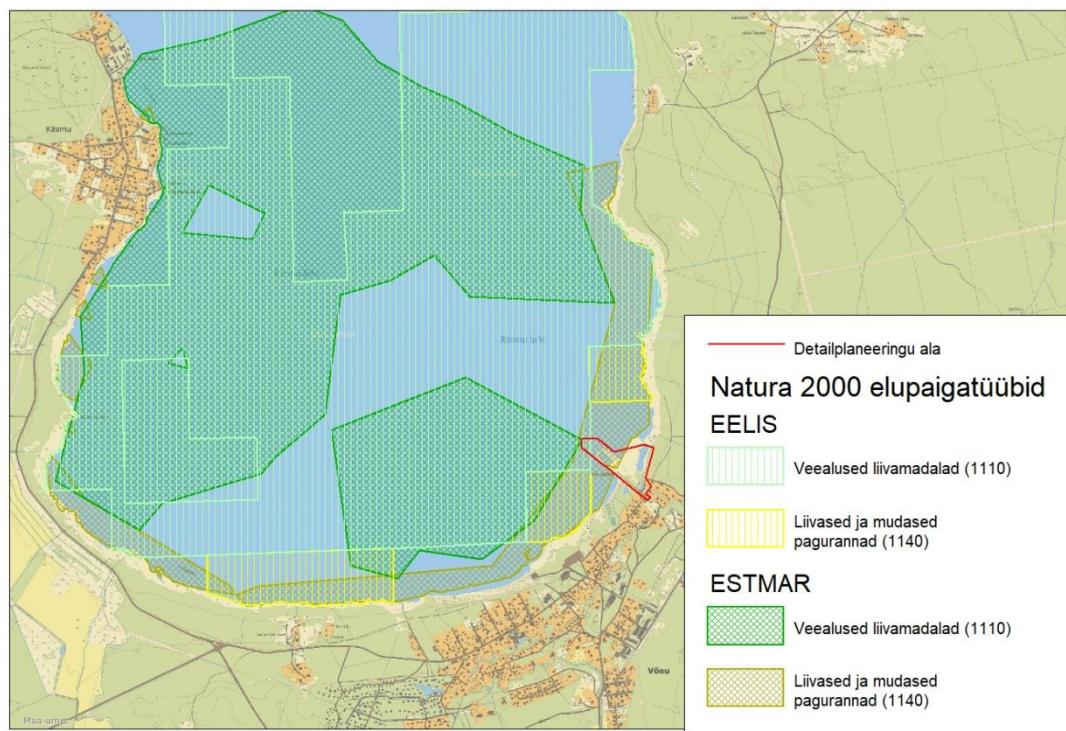
Kas projekt või kava on ala kaitsekorraldusega otseselt seotud või selleks vajalik?
Sadama laiendus ei ole seotud Natura 2000 ala kaitsekorraldusliku korraldusega. Tegemist on munitsipaalsadama arendamisprojektiga.

Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine - dokumendist *Juhised loodusdirektiivi artikli 6 lõigete 3 ja 4 rakendamiseks Eestis* (Peterson, 2006) nähtub, et:

- ✓ Liigi soodne seisund - kui asurkonna arvukus näitab, et liik säilib kaugemas tulevikus oma looduslike elupaikade elujõulise koostisosana, kui liigi looduslik levila ei kahane ning liigi asurkondade pikaajaliseks säilimiseks on praegu ja tõenäoliselt ka edaspidi olemas piisavalt suur elupaik või paigad;
- ✓ Elupaiga soodne seisund - looduslik levila ja alad, mida elupaik oma leviala piires hõlmab, on muutumatu suurusega või laienemas ning selle pikaajaliseks püsimiseks vajalik eriomane struktuur ja funktsioonid toimivad ning tõenäoliselt toimuvad ka prognoosimisulatusse jäävas tulevikus ja elupaigale tüüpiliste liikide seisund on soodus;
- ✓ Ala terviklikkus - on osa ala kaitse-eesmärkide mõistest ehk ala kaitse-eesmärgid on saavutatud siis, kui ala on terviklik ja vastupidi. Terviklikkuse all mõeldakse eelkõige ala ökoloogiliste funktsioonide (liigisiseste ja vaheliste suhete, toiduahela, jt funktsioonide) toimimist viisil, mis tagab pikas perspektiivis liigi isendite piisava arvukuse neile sobivates elupaikades ning elupaigatüüpide normaalse suksessiooni, vastupidamise välistele mõjudele ja jätkuva uuenemise ning taoline ala vajab minimaalset inimesepoolset abi väljastpoolt seda süsteemi;
- ✓ Kaitse-eesmärgid - määravad ära loodusdirektiivi lisa I elupaigatüübid ja lisa II liigid, kelle kaitseks ala on määratud.

Elupaigatüüp veealused liivamadalad (1110) - nimetatud elupaigatüübi puhul võiks eeldada suurimat võimalikku konflikti, kuna laiendus ulatuks vastavale alale. Käesolevas KSH eelhindangus oleme aluseks võtnud EELISE andmed, mille inventeerimised „Rannikuelupaikade kaardistamine 2014-2015 (Väikesaared)“ on Käsma lahes läbi viidud hilisemal perioodil kui TÜ Eesti Mereinstituudi projekt „Natura 2000 rakendamine Eesti merealadel: alade valik ja kaitsemeetmed – ESTMAR“ (2007-2011). EELISE andmetel asuvad kavandatava Võsu sadama alal siiski elupaik veealuse liivamadalad (1110). Võrreldes ESTMAR 2007-2011 läbi viidud uurimusega on Käsma lahe liivamadalate asukoht käsitletavate andmete alusel looduslikult muutunud (vaadates mh kogu lahe konteksti) ning kese liikunud enam lahe idapoolsesse serva (vt joonis 4.2 ja 4.3). Nii ajaloolised kui ka

praegused andmed näitavad loogilisi kattuvusi ka tööga „Eesti territoriaalmere merepõhja elupaikade ja liikide leviku modelleerimine” (Herkül, 2014).

Joonis 4.3. Natura 2000 elupaigatüüpide paiknemine Kõrvala lahes (alus: sh Maa-amet, 2018 ja AKA Natura OÜ, 2018). Joonise koostamisel on kasutatud EELISE andmekihte (16.01.2018. a) ning TÜ Eesti Mereinstituudi 2007-2011 projekti „Natura 2000 rakendamine Eesti merealadel: alade valik ja kaitsemeetmed – ESTMAR“ andmekihte.

See elupaigatüüp hõlmab eeskätt liivase põhjaga madalmerd kuni taimestiku alumise leviku piirini, mis jääb rannikumeres tavaliselt 5–15 m sügavusele. Lahemaal asuvad suuremad veealused liivamadalaad Eru, Kolga ja Kõrvala lahes esinduslikkusega B.

Pikaajaline ja kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk - säilinud on elupaigatüüp 6377,7 ha esinduslikkusega B. Elupaigatüüpi on kaardistatud kokku 6390,0 ha. Ohutegurid - nafta- ja õlireostus, suuremahulised süvendustööd, kaevandamine väljaspool kaitseala, ehitamine. Ptk 1 toodu alusel on reostusohud juba piisavalt minimeeritud, suuremahulisi süvendustöid ei kavandata ning kaevandamist ei toimu.

Ehitusega toimub siiski elupaiga kadu - koos arvestatud 10 m puhveralaga on see ca 0,65 ha. Kogu veealuse liivamadala elupaiga pindala, mis jääb planeeritava sadama laienduse alale, on 961,57 ha ehk protsentuaalselt antud elupaigast 0,068%. Kogu Lahemaa loodusalaal esineb kaardistatud veealuseid liivamadalaad 6390,0 ha. Euroopa Komisjonile on esitatud pindala elupaiga kohta on 6377,7 ha. Seega ei avalda vastav kadu elupaigale negatiivseid mõjusid.

Sadama laiendus ei lõika elupaigast ära ka sellist osa, mis tekitaks osa elupaiga selge eraldumise ülejäänud osast. Seega erinevad elupaiga osad jäävad sidusaks ülejäänud elupaigaga. Laienduse puhul arvestatakse ka merepõhja looduslikku sügavust (kujunenud vastavas paikkonnas), seega täiendavaid süvendustöid ehitusalast väljaspool teha ei ole vaja, et teenindada kuni 3 m süvisega aluseid. Siinkohal arvestades ka veesõidukite kasutusparameetritega, aktiivselt laevatatavates tsoonides.

Kogu Käsma lahe piirkonnas esineb üsna tihedalt põhjareljeefi muutlikust. Sarnaselt teistele Lahemaa lahtedele on ka Käsma lahe puhul tegemist hüdroloogiliselt aktiivse piirkonnaga. Eri aastatel läbi viidud inventuurid Käsma lahes on jaotanud Võsu sadama läheduse piirkonna erinevatesse elupaigatüüpidesse (vt joonis 4.3) ning seda looduslikel põhjustel (mh kogu lahe kontekstis). Seega sadama laiendus (järgides ptk 1 esitatud tingimusi, mis täienesid veel eelhinnangu lisa 2 põhjal) ei muuda, negatiivseid mõjusid tekitaval moel, põhjasete liikumisaktiivsust. Võsu sadama geograafilise asukoha seisukohalt on lahes hüdrodünaamilisi protsesse määravateks tuulte suundadeks eelkõige tuuled, mis puhuvad loodest ja põhjast. Toetudes Piiri tn 6 KMH aruande matemaatilistele modelleeringutele, siis suuri hoovuse kiiruse muutusi ei teki ja põhja moodustavatele pinnase osakestele arvestatavaid mõjusid ei ole. Mõningast settetranspordi kasvu võib täheldada sadamast kirdesse jääval alal, mis on tingitud sadamarajatiste mõjust hoovuste väljale, kuid ka siin märkimisväärsed mõjusid ei ole (sh muudele elupaigatüüpidele). Võrreldes ajaloolisi ja tänapäevaseid andmeid ja kõrvutades neid laienduse minimaalse ulatusega, siis ei saa eeldada, et sadama laiendus tooks kaasa põhimõttelisi muutusi sette liikumises, mis mõjutaks omakorda elupaika negatiivselt.

Kokkuvõtvalt võib eelnevast järeldada, et Käsma lahe sügavused on viimasel kümnendil muutunud tingituna looduslikest merepõhja struktuuri muutvatest nähtustest ning sadama mõju on pigem lokaalne ning ei mõjuta niivõrd Käsma lahe merepõhja.

Elupaigatüüp mudased ja liivased pagurannad (1140) - elupaigatüübi all käsitletakse Eestis kõiki liivaseid, saviseid ja mudaseid laugeid mererandu, mis ajuti paguveega peamiselt tuulte mõjul paljanduvad. Enamasti on nende alade põhjaloomastik üsna rikkalik, olles heaks toitumisalaks paljudele lindudele. EELISest saadud info põhjal esineb antud elupaigatüüp DP alast 150 m edelas ning 1 km põhjapool (vt joonis 4.2 ja 4.3). Elupaiga kvaliteeti mõjutavaid tegevusi (sh kaitsekorralduskavast lähtuvalt) Võsu sadama laiendusega seoses ette näha ei ole. Siinkohal on arvestatud ka elupaigatüübil "veealused liivamadalad (1110)" toimuvat ja sellega seotud analüüsi osa.

Elupaigatüüp laiad madalad abajad ja lahed (1160) - siia kuuluvad lainetuse eest üsna hästi kaitstud madalaveelised lahed ja abajad. Mitmekesise põhjaelustiku tõttu leiab sellistest lahtedest toitu palju eri liike linde. Lahemaal on need alad mõõtnetelt väikesed, enamus neist jääb alla 10 ha. Alad paiknevad kogu Lahemaa ranniku ulatuses, enim leidub neid Käsma lahes. Jääb DP ala sisse, tegevusi siiski kavandatud ei ole. Elupaiga kvaliteeti mõjutavaid tegevusi (sh kaitsekorralduskavast lähtuvalt) Võsu sadama laiendusega seoses ette näha ei ole. Siinkohal on arvestatud ka elupaigatüübil "veealused liivamadalad (1110)" toimuvat ja sellega seotud analüüsi osa.

Elupaigatüüp rannaniidud (1630*) - iseloomustab väga mitmekesine ja rikkalik linnustik. Rannaniidud on eelistatud rändeagseteks koondumispaikeks paljudele hanelistele ja kurvitsaliste liikidele. Samade rühmade esindajad domineerivad ka rannaniitudel pesitsevate liikide hulgas. Kaitse-eesmärgid - kaitse-eesmärkideks olevad liigid ja nende elupaigad on säilinud soodsas seisundis. Suurimaks ohuks rannaniitudele on nende hooldamata jätmine, mille tulemusel kasvavad nad kinni ning muutuvad elupaigana kõlbmatuks seal pesitsevatele liikidele. Jääb DP ala sisse, tegevusi siiski kavandatud ei ole. Elupaiga ja seda kasutavate liikide kvaliteeti mõjutavaid tegevusi (sh kaitsekorralduskavast lähtuvalt) Võsu sadama laiendusega seoses ette näha ei ole (mh arvestades põhilisi inimeste liikumiskoridore).

Lisainfoks, ajaloolisest teabest - „Võsu aleviku Piiri tn 6 kinnistu KMH aruande“ (2014) hinnangu järgi puudus rannaniidu elupaigatüüp Võsu sadama alalt, mis mh võimaldas ka toonaseid sadamaehitustöid.

Elupaigatüüp valged luited (2120) - liikuva rannikuluited, loomulik jätk eelluudetele (2110). Viimasega võrreldes on taimi rohkem ning need moodustavad laiguti esikooslusi. Paiknevad hajusalt väikeste pindaladena kogu Lahemaa rannikul, pikim neist jääb Altja-Mustoja vahelisele alale. Mõjutegurid - sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine, lõkketegemine väljaspool selleks ettenähtud kohti. DP lõunapiirist ca 200 m kaugusel. Elupaiga kvaliteeti mõjutavaid tegevusi Võsu sadama laiendusega seoses ette näha ei ole.

Elupaigatüüp jõed ja ojad (3260) - veekogusid tuleb hoida looduslikus või looduslähedases seisundis, et tagada tingimused liigirikka ja väärtusliku jõeelustiku säilimiseks. Mõjutegurid - haju- ja punktreostus, inimtekkelised paisud, kobaraste ehitatud paisud, jõgedel hüdroenergia kasutamine, kaldajoone muutmine ning puude raie jõgede kallastel. Jääb DP ala lõunapiirile. Elupaiga ja seda kasutavate liikide kvaliteeti mõjutavaid tegevusi (sh kaitsekorralduskavast lähtuvalt) Võsu sadama laiendusega seoses ette näha ei ole (mh ei esine haju- ja punktreostust). Siinkohal on arvestatud mh ka prognoositud protsesse jõe suublas (eelnevalt kirjeldatud ja asjakohastes elupaikades) ning ptk 1 sätestatud meetmeid, ehituse ajal. Lisaks viiakse sadama akvatooriumi ava Võsu jõe suudmest veelgi kaugemale.

Elupaigatüüp vanad loodusmetsad (9010*) - esindavad vähese inim mõjuga või üldse igasuguse inim mõjuta tasakaalulisi kooslusi ehk siis suksessioonirea hiliseid staadiume. Metsad on maastikuliselt järjepidevad. Mõjud kuivendamine. DP alast 50 m. Elupaiga kvaliteeti mõjutavaid tegevusi Võsu sadama laiendusega seoses ette näha ei ole.

Elupaigatüüp soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) – soostuvad, vähemalt keskealised järjepidevad madalsoo- ja lodulehtmetsad tasandikel, laugetes nõgudes või nõlvade jalamil, kus põhjavesi on maapinna lähedal. Põhjavee tase muutuv. Mõjud kuivendamine. Jääb DP ala sisse, tegevusi siiski kavandatud ei ole. Elupaiga kvaliteeti mõjutavaid tegevusi Võsu sadama laiendusega seoses ette näha ei ole.

Mõju kaitsekorralduslikult olulistele liikidele: tabelis 4.2 esitatud liikidele ja eelnevalt kirjeldatud elupaigatüüpidega seotud liikidele (elupaigatüüpide juures märgitud teave) sadama laienduse korral negatiivset mõju eeldada ei saa. Viimase puhul on silmas peetud ka hilisemat sadama kasutusperioodi.

4.1.3. Natura 2000 alade eelhindamise tulemused ja järeldus

Peatüki 4.1.2 alusel ei ole DP-ga kavandatud tegevuste ellu viimisel ette näha ebasoodsa mõju ilmnemist Lahemaa linnuala ja loodusala soodsale seisundile ja terviklikkuse säilimisele, samuti ei mõjutata ebasoodsalt kaitse eesmärkide täitmist. DP-ga seatud meetmetele (vt ka käesoleva töö ptk 1) täiendavaid meetmeid ei lisata.

Eelnevat arvesse võttes puudub vajadus Natura asjakohase hindamise läbiviimiseks ning kavandatava tegevuse ellu viimiseks vajalike menetlustoimingutega võib jätkata.

4.2. Tegevusega eeldatavalt kaasneva mõju prognoos

Tegevuse kava elluviimisega seotud - arvestades mõju (otsene või kaudne) suurust ja ruumilist ulatust (nt geograafiline või mõjutatavate (inimesed vm) hulk) ning võimalikkust ehk tõenäosust, tugevust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ja koosmõju ning õnnetuste esinemise võimalikkust (ka alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada) - **olulised keskkonnaprobleemid ehk negatiivsed mõjud** (mh koos muude mõjualas toimuvate ja/või planeeritavate tegevustega) ja **mõjude (ebasoodne olustik) tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise täiendavad võimalused** (määratakse vajadusel).

Maa ja maakasutus - detailplaneering on koostatud osaliselt tiheasustusalale. Samuti asub kavandatav Võsu sadama laiendus juba olemasoleva sadama alal, mis läbi efektiivsema maakasutuse väärtustab praegust Võsu sadama ala veelgi. Arvestades ümbruskonda ja ligipääsuvõimalusi, siis ei mõjutata ka teiste paikkonnas maad omavate isikute maakasutusvõimalusi. Seega ebasoodsaid mõjusid ette näha ei ole.

Projekt on oluline nii Eesti kui ka piirkondlikku sotsiaal-majanduslikku aktiivsust ja heaolu tõstvast aspektist vaadatuna. Lahemaa rahvuspargi kaitsekorralduskavas on lisaks välja toodud, et sadamad on olulised traditsioonilise rannakalanduse ja meresõidu elushoidmiseks.

Märgalad - detailplaneeringu ala ümbruses võib märgaladeks lugeda nt niidukooslusi. Samas ptk 4.1 alusel ebasoodsaid mõjusid neile ette näha ei ole.

Jõeäärsed alad, jõesuudmed ning rannad ja kaldad - jõgede, jõesuudme ning randade ja kallastega seonduvat on käsitletud juba ptk 4.1, mille alusel ebasoodsaid mõjusid neile ette näha ei ole. Muuhulgas peetakse siin silmas juba eksisteerivat sadamat ja selle töökorraldust ning ka laiendatavat muulide osa ja varasemast aktiivsemat veeliiklust.

Veestik (sh põhjavesi (veeressurss) ja merekeskkond) - põhjavee ressursside kasutus ei muutu mahus, mis tekitaks ebasoodasi mõjusid. Samuti ei esine täiendavaid ohufaktoreid veekeskkondadele (põhjavesi ja merekeskkond), mida lisaks leevendada tuleks. Sadamat hallatakse mh *Sadamaseaduse* alusel. Toetudes ka ptk 4.1, siis ei ole ette näha muutusi Käsmu lahe hüdroloogilises režiimis.

Muld ja pinnas, õhk ning kliima - ehitusalune huumusmuld ja üleliigne pinnas korjatakse kokku ja käideldakse vastavalt jäätmehoolduseeskirja nõuetele. Pinnast täidetakse vastavalt sellele, et sadama reljeef jääks sarnaselt praegusele laugjaks. Täitematerjal ei kujuta endast, teadaoleva põhjal, täiendavat keskkonnaohtu (sh lõhnahäiringute osas). Sadama halduses kasutatakse olemasolevat infrastruktuuri. Tööde ja haldusega seotud mahud ei tekita, arvestades ka olemasolevat, ebasoodsaid mõjusid õhukvaliteedile ja ka üldisele kliimale.

Maavarad - sadam ei asu ega asuks ka tulevikus teadaolevalt maavararessurssidel. Objekti jaoks kasutatav ehitusmaterjal on tarbitud eesmärgipäraselt, põhjustamata mõjusid ressurssidele või teistele, kes neid tarbida võiksid.

Üldine ressursikasutus (sh energiakasutus), jäägid ja heited ning jäätmete - sadama halduses kasutatakse olemasolevat infrastruktuuri, mis võimaldab tagada ka sadama laienduse jaoks vajalikud ressursid, piiramata nende kättesaadavust mh teistele osapooltele. Energiakasutus vastab ka tulevikus kehtivatele normatiividele, millega mh suunatakse kogu

Eestit säästvama energiakasutuse suunas. Sadamat hallatakse mh *Sadamaseaduse* alusel. Jääkide ja heidete ning jäätmetekke osakaalu on optimeeritud, üleandmisvõimalused loodud ning käitlus korraldatud vastavalt kehtivatele normidele. Ebasoodsate mõjude esinemistõenäosust, mida oleks vaja täiendavalt leevendada, ei tuvastatud.

Sadama laiendusega seotud rajatiste rajamiseks kulub ehitismaterjale ning energiat (sh kütus, mh lammutusjäätmete äraveoks) ja haljastuse rajamiseks haljastusega seotud materjale (sh ilupuude, põõsaste istikud, muru jms). Ehitismaterjalid jms vajalik transporditakse kohale ning tekkivad jäätmed antakse üle jäätmekäitlejale ja transporditakse ära (kehtiva korra kohaselt). Hilisemaks halduseks (sh haljasalade hooldamiseks) kulub peamiselt elektrienergiat ja vett. Ehitustegevus ja hooldusevajadus ei ole nii ulatuslikud, et sellega kaasneks ebasoodsat keskkonnamõju.

Maastik (sh pinnavormid) - sarnaselt praeguse olukorraga on plaanis säilitada laugjas reljeef. Laiendus, arvestades ka selle mahtu, ei kutsu esile maastiku (sh pinnavormide) ebasoodsat mõjutamist.

Looduslikule mitmekesisus (loomastik ja taimestik ning metsad) ja kaitstavad loodusobjektid - toetudes ka ptk 4.1., siis taimestikule ja metsadele ebasoodsat mõju ette näha ei ole. EELISE järgselt on paikkonnas ka olulisi liike (vt tabel 4.3), kuid tabelis esitatud teabe ja tegevuse ala ning sisu järgi ebasoodsaid mõjusid eeldada ei saa. Tabelis mitte nimetatud Võsu määnd asub enam kui 700m kaugusel Võsu sadamast. Võimalikku mõju Võsu männile ei saa eeldada.

Tabel 4.3. Andmed tegevuse paikkonnas olevate liikide kohta (EELIS, 04.10.2017. a).

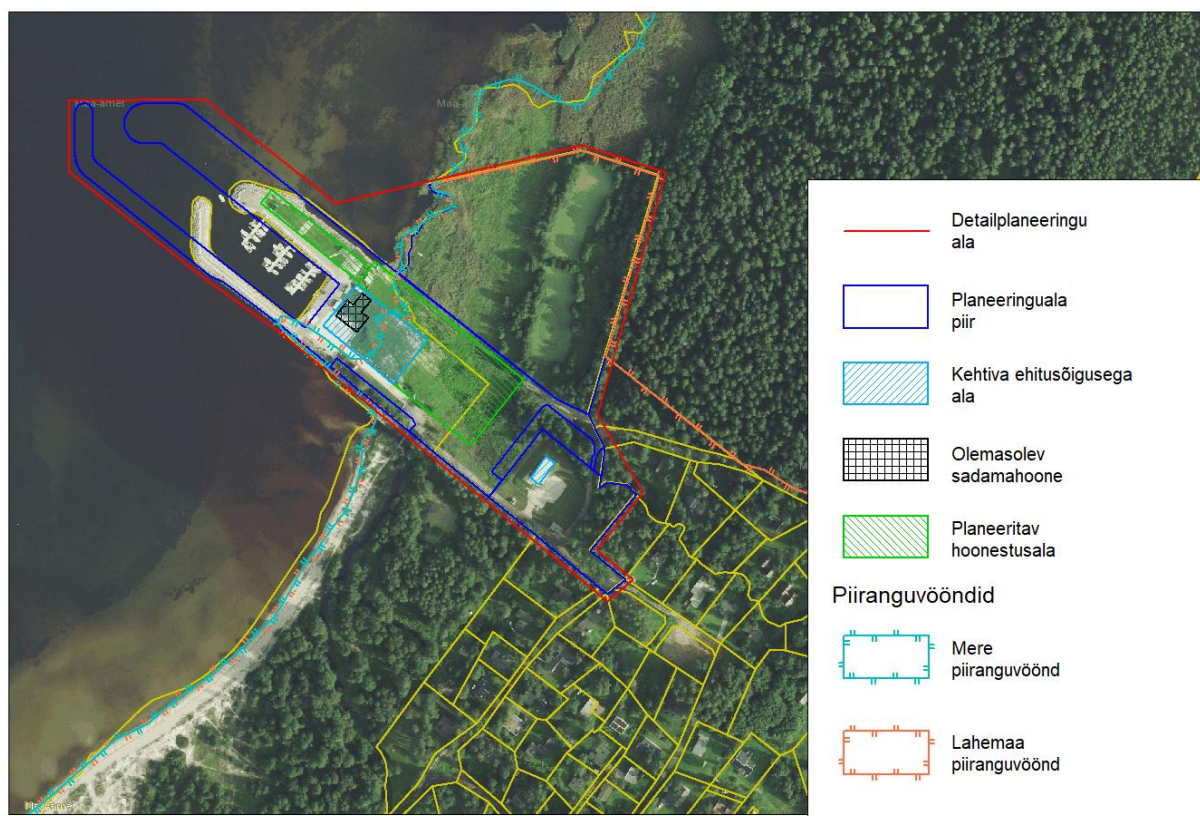
Liik	Kaugus DP alast (nõ linnulennult)
Jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	Elupaik registreeritud Võsu jões, DP ala lõunapiiril.
Tiigilendlane (<i>Myotis dasycneme</i>)	Elupaik registreeritud Võsu jõel, DP alast ca 700 m kaugusel.
Veelendlane (<i>Myotis daudentonii</i>)	Elupaik registreeritud Võsu jõel, DP alast ca 700 m kaugusel.
Põhja-nahkhiir (<i>Eptesicus nilssonii</i>)	Elupaik registreeritud Võsu jõel, DP alast ca 700 m kaugusel.
Mustlaik-apollo (<i>Parnassius mnemosyne</i>)	Elupaik registreeritud Võsu jõel, DP alast ca 700 m kaugusel.
Tächnikvesilik (<i>Lissotriton vulgaris</i>)	Elupaik registreeritud Võsu jõe ja sadama muuli vahelises tiigis.
Harilik kärnkonn (<i>Bufo bufo</i>)	Elupaik registreeritud Võsu jõe ja sadama muuli vahelises tiigis.
Kirjuhakk (<i>Polysticta stelleri</i>)	Elupaik registreeritud Käsmu lahes, DP alast ca 400 m kaugusel.

Lahemaa rahvuspark - alal toimuvat reguleerib mh looduskaitseadus ja määrus „Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskiri“ ning asjakohane kaitsekorralduskava. Lahemaa rahvuspark on loodud Põhja-Eestile iseloomuliku looduse ja kultuuripärandi, sh ökosüsteemide, bioloogilise mitmekesisuse, maastike, rahvuskultuuri ning alalhoidliku looduskasutuse säilitamiseks, uurimiseks ja tutvustamiseks. Kaitstakse metsa-, soo- ja rannaökosüsteeme, samuti poollooduslikke kooslusi (loopealsed), geoloogiamälestisi (balti klint) ning ajaloo- ja arhitektuurimälestisi.

DP ala asub nii Mere kui ka Lahemaa piiranguvööndis. Vabariigi Valitsuse 19.02.2015. a määrusega nr 18 on kehtestatud „Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskiri“ määruse (eelno) seletuskirjas selgitatakse (ptk 2.5) - kaitstava loodusobjekti välispiir ja vööndite piirid on kantud kaardile kasutades alusena Eesti põhikaarti (möötkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid seisuga juuli 2013. Mainitud määrusega sätestati ka Mere ja Lahemaa

piiranguvööndid. Määruse seletuskirja ptk 2.5 on esitatud info „Lahemaa rahvuspargist umbes kolmandiku moodustab mereala, mis on tsoneeritud Mere piiranguvööndisse ... piiranguvööndi lõunapiir kulgeb mööda rannajoont. ... “. Peale 2013. a on aga välja ehitatud Võsu sadam, mida täiendaks praegune DP. Seega on määrukses paika pandud Mere piiranguvööndi piirid registrites ning Maa-ameti kaardirakenduses aegunud ning planeeringu koostaja on lähtunud olemasolevast Võsu sadamaalal esinevast olukorrast ehk ka nüüdsest rannajoone piirist. Täiendavalt lisame, et kõik võimalikud tootmishooned ehitatakse alale, mis oleks ka 2013. a jäänud Lahemaa piiranguvööndisse (joonis 4.4). Eelhinnangu läbiviija ei ole tuvastanud ka konkreetse tegevuse sadamaehitiste ja -rajatiste vahel selliseid erinevusi, mis peaks andma suunise eelistada sadama maismaaosal, mis ulatub merre, vaid sadamarajatisi.

Pargi kaitse eesmärgi ja sellega seotud nõudeid on mh avatud Keskkonnaameti kirjades (käesoleva töö lisad 1 ja 2). Peale seda on DP-sse lisatud mh asjakohased selgitused ja nende põhjal ei näe käesoleva töö koostaja põhjust eeldada rahvusparki ja selle kaitse-eesmärkide negatiivset mõjutamist.

Joonis 4.4. Kaitseala piiranguvööndid (2013. a kaldajoone alusel), mis on tegevusega seostatavad (alus: sh Maa-amet, 2018 ja AKA NATURA OÜ, 2018). Joonise koostamisel on kasutatud EELIS andmekihte (20.02.2018. a).

Kokkuvõtvalt - looduslikule mitmekesisusele ja kaitstavatele loodusobjektidele negatiivseid mõjusid ei esine. Lahemaa rahvusparki kaitsekorralduskavas on lisaks välja toodud, et sadamad on olulised traditsioonilise rannakalanduse ja meresõidu elushoidmiseks.

Natura võrgustiku alad - käesoleva töö ptk 4.1 alusel negatiivseid mõjusid eeldada ei saa.

Elanikkond (sh tiheasustusalad), inimese tervise, heaolule ja vara (mh müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn) - alevikus, mis on populaarne suvitusala, elab

püsivalt 409 inimest (kohaliku omavalitsuse kodulehe alusel, 2017). DP ala jääb osaliselt tiheasustusalale. Sadamasse saab paikkonnale iseloomulike teede (Piiri ja Kalda tn) kaudu. Sadamani viib ka aleviku keskosast kergliiklustee. Võttes arvesse nii olemasolevat, seda ümbritsevat maakasutust kui ka kavandatavat, siis normatiive ületavat müra, vibratsiooni, valgust, soojust, kiirgust ja lõhna ei ole asjakohane prognoosida (mh võimaliku tööstuse osakaalu ja selle edasise kavandamisega seotud regulatsioone silmas pidades). Ümbruskonna maakasutust ka negatiivselt ei mõjutata, sh ligipääsetavuse osas, kuna täiendavat koormust on võimalik asjakohaselt korraldada ka liikluse mõistes. Eelnevalt kirjeldatu tõttu ei ole ohustatud ka inimeste tervis, heaolu ega ka vara, määral, mis eeldaks mh leevendusmeetmete määramist. Pigem paranevad ka kohalikele inimestele aktiivse puhkuse võimalused, mis seonduvad veesõidukite kasutamisega, kuna sadam suudab teenindada rohkemaid kliente. Laieneda võivad ka erinevate kõrvalteenuste osakaalud, suurendades omakorda sotsiaal-majanduslikku kindlustatust paikkonnas.

Kavandatava Võsu sadama laiendusega muutub ka kütusetankla asukoht. Tegevust kavandatakse, järgides kõiki keskkonnaohutus- ja keskkonnakaitseabinõusid, mis kütusetankla rajamiseks vajaliku ja hilisema projekti koostamise tarbeks olulised on (sh *Sadamaseaduse* kontekstis), arvestades sh asukoha konteksti. Mh on 12.02.2018. a planeerija ehk AKA Natura OÜ e-kirjas kinnitatud, et tankla 50 m kujasse hoonestusalasid ei ulatu. Kujad tulenevad mh määrusest „Naftasaaduste hoidmisehitiste veekaitseabinõud”. Seega ei ole ette näha (sellega arvestas juba 24.11.2017. a eelhindang, kuigi infot ei olnud piisavalt terviklikult avatud (eelhinnangu lisa 2)), et tankla rajamise ja kasutamisega kaasneks ebasoodsaid mõjusid nii ümbritsevale keskkonnale kui ka elanikkonnale.

Kultuuripärand ja arheoloogilised väärtused (sh vastupanuvõime) - kultuurimälestisi ja pärandkultuuri objekte DP lähipiirkonda ei jää. Lähimad pärandkultuuri objektid asuvad 225 m ja 343 m kaugusel, vastavalt Võsu tellisetehas ning Võsu lauavabrik. Ebasoodsa mõju eeldused, sh mälestiste ja väärtuste vastupanuvõimele, puuduvad. Siinkohal on arvestatud ka tegevuse mahtu ja iseloomu.

Suurõnnetuse, katastroofi ning piiriülene mõju - kavandatu väljaehitamisega ei kaasne täiendavat ohtlike ainete transporti ega hoiustamist, mahus, mis tekitaks ohu olukordi (suurõnnetusi / katastroofe). Seega kavandatav ei lisa täiendavaid ohtusid (ohtlikud ained ja nende hoiustamine) tavapärasesse keskkonda (mh võimaliku tööstuse osakaalu ja selle edasise kavandamisega seotud regulatsioone silmas pidades). Õnnetused on piisavalt minimeeritud, tulenevalt mh sellest, et sadamat hallatakse *Sadamaseaduse* alusel. Üleujutusohutudega on samuti piisavalt arvestatud (ptk 1 alusel).

Võsu sadama laiendusega ja hilisema kasutusega ei kaasne eeldatavalt negatiivset piiriülest mõju.

Planeerimisdokumendi mõjude kaalutlemisel, arvestatakse (alus, mh - KeHJS § 33 lg 3 p 1, koostoimes § 33 lg 4 p 1 - 5 ja § 33 lg 5 p 1 - 6 ning R. Kutsar, 2015):

- 1) millisel määral luuakse alus kavandatavatele tegevustele, lähtudes nende asukohast, iseloomust ja elluviimise tingimustest või eraldatavatest vahenditest;
- 2) millisel määral mõjutab kavandatav teisi strateegilisi planeerimisdokumente, arvestades nende kehtestamise tasandit;
- 3) tegevuse kava asjakohasus ja olulisus keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse;

4) tegevuse kava elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid (arvestades mõju suurust ja ruumilist ulatust ning võimalikkust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ning õnnetuste esinemise võimalikkust);

4.1) mõju mullale ja pinnasele, veestikule (sh põhjavesi ja merekeskkond), õhule ning kliimale (sh oht keskkonnale).

4.2) mõju (oht) inimese tervisele ning heaolule (sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond).

4.3) mõjutatava ala väärtus ja tundlikkus, sh looduslikud iseärasused, kultuuripärand ja intensiivne maakasutus.

4.4) mõju kaitstavatele loodusobjektidele.

4.5) mõju Natura 2000 võrgustiku alale.

4.6) piiriülene mõju.

5) plaani, sh jäätmekäitluse või veekaitsega seotud kava, tähtsus Euroopa Liidu (EL) keskkonnavalaste õigusaktide nõuete ülevõtmisel.

Alljärgnevalt on eelnevalt esitatud loetelu täpsemalt lahti kirjutatud.

1) millisel määral luuakse alus kavandatavatele tegevustele, lähtudes nende asukohast, iseloomust ja elluviimise tingimustest või eraldatavatest vahenditest - DP on koostatud tiheasustusalaga seotud alale, juba olemasolevale Võsu sadama juurde. Seega asukoht on valitud sobivalt, tegevuse iseloom ei ole vastuolus üldiste piirkondlike arengutega, vaid pigem seda arvestav.

2) millisel määral mõjutab kavandatav teisi strateegilisi planeerimisdokumente, arvestades nende kehtestamise tasandit - DP ei ole vastuolus teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega (vt ka ptk 1-3, eelkõige ptk 2). DP edasise menetluse käik võimaldab mh tulevikus ja vastavaid teisi kavasid või dokumente ajakohastada teemakohase (tegevuse ehk laienduse toimumine vastavas asupaigas) teabega (nt korraliste kavade ülevaatuste perioodidel).

3) tegevuse kava asjakohasus ja olulisus keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse - DP on koostatud tiheasustusalaga seotud alale, juba olemasolevale Võsu sadama juurde, senise sadama laienduse eesmärgil. Seega on kava, mis ei ole ka jäätme- ja energiamahukus, asjakohane. DP protsessi tasandit arvestades ei ole DP otseseks vahendiks nt riiklike keskkonnakaalutluste muutmisel. Samas arvestab käesolev DP riiklike normatiividega, mis tulenevad mh keskkonnakaalutlustest. DP edasise menetluse käik võimaldab mh tulevikus ja vastavaid teisi kavasid või dokumente ajakohastada teemakohase (tegevuse ehk laienduse toimumine vastavas asupaigas) teabega (nt korraliste kavade ülevaatuste perioodidel). St, et nt kõrgemates strateegilistes dokumentides on võimalik lähtuda tulevaste otsuste tegemisel (sh keskkonnakaalutluste edasisel integreerimisel) aktuaalsest teabest ja/või situatsioonist.

4 ja 4.1) tegevuse kava elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid (arvestades mõju suurust ja ruumilist ulatust ning võimalikkust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ning õnnetuste esinemise võimalikkust) - pinnas, veestiku, õhk, kliima (sh oht keskkonnale) - pinnas ning veestik - ehitustööde ajal kasutatav tehnika vastab kehtivatele normatiividele ja seega on töökorras ning ei põhjusta pinnase- ja veereostust. Tööde ajal on olemas järelvalve (sh omaniku poolne) ja tehnika hooldus toimub selleks ette nähtud aladel. Objektide kasutamise ajal puuduvad samuti teadaolevad ohud, arvestades ka

tegevust ning paikkonda (sh tehnovõrke, mida kasutatakse ning jäätmekäitluskorralduse teostust). Sadamat hallatakse vastavalt *Sadamaseadusele*.

Õhk ning kliima - tegevuse iseloomu (käesoleva töö ptk 1) ja paikkonda (käesoleva töö ptk 2-3) arvestades ei ole ka aleviku üldisest foonist kõrgemat saastetaset ette näha. Kasutatakse mh töökorras ning normatiividele vastavat tehnikat. Kompleksi kasutusajal jälgib sadama haldaja pidevalt oma tegevuses kasutatavaid aineid ja õigusakte (ajakohastamaks vajadusel oma tegevusi). Ohtu õhukvaliteedile ja laiemale kliimale (lokaalne ja globaalne) DP kava elluviimine ei põhjusta.

4 ja 4.2) tegevuse kava elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid (arvestades mõju suurust ja ruumilist ulatust ning võimalikkust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ning õnnetuste esinemise võimalikkust) - oht inimese tervisele ning heaolu (sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond) - planeeringuala piirneb järgnevate maaüksustega (vt ka ptk 1 ja 3):

- Võsu rand 2 (92201:001:0063, 120 100 m² üldkasutatav maa).
- Kalda tn 13 (92201:003:0660, 2144 m² elamumaa).
- Kalda tänav L2 (88701:001:0309, 2000 m² transpordimaa).
- Kalda tn 36 (92201:003:0033, 1009 m² elamumaa).
- Kalda tn 38 (92201:003:0031, 1094 m² elamumaa).
- Kalda tänav L3 (92201:003:0026, 849 m² transpordimaa).
- Kalda tn 17 (92201:003:0330, 1614 m² elamumaa).
- Kalda tn 15 (92201:003:0480, 1768 m² elamumaa).
- Piiri tn 21 (92201:003:0730, 2350 m² elamumaa).
- Piiri tänav (88701:001:0766, 1100 m² transpordimaa).
- Sagadi metskond 307 (88701:001:0664, 2900 m² maatulundusmaa).
- Sagadi metskond 23 (88703:001:1410, 299 000 m² maatulundusmaa).

Seoseid strateegiliste dokumentidega on kirjeldatud ka ptk 2. Ohtu inimese tervisele DP kava elluviimine ei kujuta. DP kava koostamisel on silmas peetud ka seda, et ei mõjutataks inimeste heaolu (objekti ehitamisel ja kasutamisel, mh tankla kontekstis, arvestades juba eelnevalt esitatud teavet). St, et normatiive ületavat müra ja vibratsiooni ei ole ette näha. Samuti ei saa prognoosida sellist valgus- ja soojusreostust, mis mõjutaks ka ümbruskonda, sh objekti haldamise perioodil. Kiirgusreostus on samuti välistatud. Siinkohal on arvestatud ka võimaliku tööstuse osakaalu ja selle edasise kavandamisega seotud regulatsioone silmas peetud.

Sadamasse saab paikkonnale iseloomulike teede (Piiri ja Kalda tn) kaudu. Sadamani viib ka aleviku keskosast kergliiklustee. Ümbruskonna maakasutust ka negatiivselt ei mõjutata, sh ligipääsetavuse osas, kuna täiendavat koormust on võimalik asjakohaselt korraldada ka liikluse mõistes. Eelnevalt kirjeldatu tõttu ei ole ohustatud ka inimeste tervis, heaolu ega ka vara, määral, mis eeldaks mh leevendusmeetmete määramist. Pigem paranevad ka kohalikele inimestele aktiivse puhkuse võimalused, mis seonduvad veesõidukite kasutamisega, kuna sadam suudab teenindada rohkemaid kliente. Laieneda võivad ka erinevate kõrvalteenuste osakaalud, suurendades omakorda sotsiaal-majanduslikku kindlustatust paikkonnas.

4 ja 4.3) tegevuse kava elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid (arvestades mõju suurust ja ruumilist ulatust ning võimalikkust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ning õnnetuste esinemise võimalikkust) - mõjutatava ala väärtus ja

tundlikkus, sh looduslikud iseärasused, kultuuripärand ja intensiivne maakasutus - DP on koostatud tiheasustusalaga seotud alale, juba olemasolevale Võsu sadama juurde, senise sadama laienduse eesmärgil. Maakasutus, mida kavandatakse ei ületa paikkonna taluvust, eelnevalt koondatud teabe alusel.

Toetudes ka ptk 4.1., siis taimestikule ja metsadele ebasoodsat mõju ette näha ei ole. EELISE järgselt on paikkonnas ka olulisi liike (vt tabel 4.3), kuid tabelis esitatud teabe ja tegevuse ala ning sisu järgi ebasoodsaid mõjusid eeldada ei saa. Tabelis mitte nimetatud Võsu mänd asub enam kui 700 m kaugusel Võsu sadamast. Võimalikku mõju Võsu männile ei saa eeldada.

DP ala asub nii Mere kui ka Lahemaa piiranguvööndis. Vabariigi Valitsuse 19.02.2015. a määrusega nr 18 on kehtestatud „Lahemaa rahvuspargi kaitse-eeskiri” määruse (eelõu) seletuskirjas selgitatakse (ptk 2.5) - kaitstava loodusobjekti välispiir ja vööndite piirid on kantud kaardile kasutades alusena Eesti põhikaarti (möötkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid seisuga juuli 2013. Mainitud määrusega sätestati ka Mere ja Lahemaa piiranguvööndid. Määruse seletuskirja ptk 2.5 on esitatud info „Lahemaa rahvuspargist umbes kolmandiku moodustab mereala, mis on tsoneeritud Mere piiranguvööndisse ... piiranguvööndi lõunapiir kulgeb mööda rannajoont. ... “. Peale 2013. a on aga välja ehitatud Võsu sadam, mida täiendaks praegune DP. Seega on määruhes paika pandud Mere piiranguvööndi piirid registrites ning Maa-ameti kaardirakenduses aegunud ning planeeringu koostaja on lähtunud olemasolevast Võsu sadamaalal esinevast olukorrast ehk ka nüüdsest rannajoone piirist. Täiendavalt lisame, et kõik võimalikud tootmishooned ehitatakse alale, mis oleks ka 2013. a jäänud Lahemaa piiranguvööndisse (joonis 4.4). Eelhinnangu läbiviija ei ole tuvastanud ka konkreetse tegevuse sadamaehitiste ja -rajatiste vahel selliseid erinevusi, mis peaks andma suunise eelistada sadama maismaaosal, mis ulatub merre, vaid sadamarajatisi.

Pargi kaitse eesmärgi ja sellega seotud nõudeid on mh avatud Keskkonnaameti kirjades (käesoleva töö lisad 1 ja 2). Peale seda on DP-sse lisatud mh asjakohased selgitused ja nende põhjal ei näe käesoleva töö koostaja põhjust eeldada rahvuspargi ja selle kaitse-eesmärkide negatiivset mõjutamist.

Kultuurimälestisi ja pärandkultuuri objekte DP lähipiirkonda ei jää. Lähimad pärandkultuuri objektid asuvad 225 m ja 343 m kaugusel, vastavalt Võsu tellisetehas ning Võsu lauavabrik. Ebasoodsa mõju eeldused, sh mälestiste ja väärtuste vastupanuvõimele, puuduvad. Siinkohal on arvestatud ka tegevuse mahtu ja iseloomu.

Kokkuvõtvalt - mõjutatava ala väärtusest ja tundlikkusest (sh looduslikud iseärasused, kultuuripärand ja intensiivne maakasutus) tulenevaid negatiivseid mõjusid ei esine. Lahemaa rahvuspargi kaitsekorralduskavas on lisaks välja toodud, et sadamad on olulised traditsioonilise rannakalanduse ja meresõidu elushoidmiseks. St, et ala ja paikkonna looduslikud iseärasused ning üldine maakasutus võimaldab DP kava edasi kaalumise ehk menetluse protseduure.

4 ja 4.4) tegevuse kava elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid (arvestades mõju suurust ja ruumilist ulatust ning võimalikkust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ning õnnetuste esinemise võimalikkust) - mõju kaitstavatele loodusobjektidele - võttes arvesse ptk 4.1 kogutud teavet ning käesoleva ptk eelnevat analüüsi (mh p 4 ja 4.4), siis mõjude eeldused puuduvad.

4 ja 4.5) tegevuse kava elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid (arvestades mõju suurust ja ruumilist ulatust ning võimalikkust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ning õnnetuste esinemise võimalikkust) - mõju Natura 2000 võrgustiku alale - võttes arvesse ptk 4.1 kogutud teavet, siis puudub vajadus Natura 2000 alade asjakohase hindamise läbiviimiseks ehk negatiivsete mõjude eeldus ning kavandatava tegevuse ellu viimiseks vajalike menetlustoimingutega võib jätkata.

4 ja 4.6) tegevuse kava elluviimisega seotud keskkonnaprobleemid (arvestades mõju suurust ja ruumilist ulatust ning võimalikkust, kestvust, sagedust ja pöörduvust, sh kumulatiivsust ning õnnetuste esinemise võimalikkust) - piiriülene mõju - mõjude eeldused puuduvad (negatiivses kontekstis).

5) plaani, sh jäätmekäitluse või veekaitsega seotud kava, tähtsus EL keskkonnaalaste õigusaktide nõuete ülevõtmisel - DP on koostatud tiheasustusalaga seotud alale, juba olemasolevale Võsu sadama juurde (hallatud *Sadamaseaduse* alusel), senise sadama laienduse eesmärgil. Käesolev DP arvestab riiklike normatiividega (kujundatud mh tulenevalt EL nõuetest), mis sätestavad sh keskkonnakaalutlused. DP edasise menetluse käik võimaldab mh tulevikus ja vastavaid teisi kavasid või dokumente ajakohastada teemakohase (tegevuse ehk laienduse toimumine vastavas asupaigas) teabega (nt korraliste kavade ülevaatuste perioodidel). St, et nt kõrgemates strateegilistes dokumentides on võimalik lähtuda tulevaste otsuste tegemisel (sh keskkonnakaalutluste edasisel integreerimisel) aktuaalsest teabest ja/või situatsioonist.

4.3. KSH läbiviimise vajalikkus ning seisukohtade küsimise suunised

Lähtudes eelnevast ehk ptk 4.1-4.2, siis ei ole olulise ebasoodsa ehk oluliselt negatiivse keskkonnamõju avaldumist strateegilise dokumendi koostamisel ja rakendamisel ette näha. **Eeltoodu alusel asub Alkranel OÜ seisukohale, et kohalikul omavalitsusel ei ole vajadust KSH protsessi alata. Käesolev dokument on otsustajatele siiski vaid töövahendiks lõplike seisukohtade andmiseks ehk kujundamiseks.**

KSH algatamise vajalikkuse osas otsustamine ning sellest teavitamine toimub mh KeHJS § 35 alusel. Eelnevalt tuleb otsuse eelnõu osas seisukohta küsida asjakohastelt asutustelt (KeHJS § 33 lg 6) ehk vähemalt Keskkonnaametilt. Kuna sadama arendus seondub tihedalt ka Tehnilise Järelevalve Ameti ja Veeteede Ameti vastutusaladega, siis soovib käesoleva töö koostaja küsida seisukohti ka neilt. Tehnilise Järelevalve Ameti ja Veeteede Ameti käesolev kaasamine on siiski kohaliku omavalitsuse otsustuspädevuses, kuivõrd mh vastavate ametkondadega tehakse planeeringuprotsessis nii või naa koostööd. **Seisukohtade küsimisel edastab kohalik omavalitsus ametkonnale või ametkondadele KSH otsuse eelnõu. Tagamaks osapoolte igakülgset informeeritust ja arvestades ka käesoleva töö ülesehitust, siis tuleb seisukohtade küsimisel dokumentatsioonile kaasa panna ka vastavaks ajaks valminud planeeringulahenduse (seletuskiri ja joonised).**

Kokkuvõte

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) eelhinnangu objektiks oli Lääne-Viru maakonnas endises Vihula vallas (nüüdne Haljala) Võsu alevikus Piiri tn 6 asuva Võsu sadama (kat nr 88701:001:0334) laienduse detailplaneering (DP). DP-d on teostanud AKA NATURA OÜ (2015-2017) ning DP eesmärgiks on ehitusõiguse täpsustamine ning täiendava ehitusõiguse määramine sadamarajatistele, sadamahoonetele ja vajalikule taristule. DP koostamise vajadus tuleneb hiljuti taastatud Võsu sadama suurtest kasutajanumbritest (veeliikluse populaarsus ja paikkonnas üks parimaid sadamakohti) ning vajadusest vastu võtta suuremaid veesõidukeid süvisega kuni 3 m. Samuti on selgunud vajadus erinevate täiendavate sadamateenuste pakkumiseks, nagu näiteks veesõidukite talvine hoiustamine, jooksev hooldus, sadamaga seostatav väiketootmine jms.

Ala asub Võsu aleviku aadressil Piiri tn 6, millel asub Võsu sadam. Ala jääb Võsu aleviku kirdepoolsele äärealale, kust piirneb Piiri tn 4 kinnistuga, millel asub reoveepuhasti. Edelasel ja idasuunale jääb Võsu jõgi ning Võsu rand. Loode ja põhjasuunalt piirneb ala Käsma lahega.

Eelhinnangut saab eelkõige kohalik omavalitsus (töö tellija) ja DP koostaja AKA NATURA OÜ kasutada täiendava töövahendina DP-ga seonduvates ja sellele eeldatavalt järgnevates menetlusprotsessides. KSH algatamise vajalikkuse osas otsustamine ning sellest teavitamine toimub mh *keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* (KeHJS) § 35 alusel.

Tulemused - lähtudes eelnevast ehk ptk 4.1-4.2, siis ei ole olulise ebasoodsa ehk oluliselt negatiivse keskkonnamõju avaldumist strateegilise dokumendi koostamisel ja rakendamisel ette näha. **Eeltoodu alusel asub Alkranel OÜ seisukohale, et kohalikul omavalitsusel ei ole vajadust KSH protsessi algatada. Käesolev dokument on otsustajatele siiski vaid töövahendiks lõplike seisukohtade andmiseks ehk kujundamiseks.**

KSH algatamise vajalikkuse osas otsustamine ning sellest teavitamine toimub mh KeHJS § 35 alusel. **Eelnevalt tuleb otsuse eelnõu osas seisukohta küsida asjakohastelt asutustelt (KeHJS § 33 lg 6) ehk vähemalt Keskkonnaametilt.** Kuna sadama arendus seondub tihedalt ka **Tehnilise Järelevalve Ameti ja Veeteede Ameti** vastutusaladega, siis soovib käesoleva töö koostaja küsida seisukohti ka neilt. Tehnilise Järelevalve Ameti ja Veeteede Ameti käesolev kaasamine on siiski kohaliku omavalitsuse otsustuspädevuses, kuivõrd mh vastavate ametkondadega tehakse planeeringuprotsessis nii või naa koostööd. **Seisukohtade küsimisel edastab kohalik omavalitsus ametkonnale või ametkondadele KSH otsuse eelnõu. Tagamaks osapoolte igakülgset informeeritust ja arvestades ka käesoleva töö ülesehitust, siis tuleb seisukohtade küsimisel dokumentatsioonile kaasa panna ka vastavaks ajaks valminud planeeringulahenduse (seletuskiri ja joonised).**

24.11.2017. a eelhinnangut täiendati 2018. a veebruari kuus, tulenevalt Keskkonnaameti tagasisidest (vt eelhinnangu lisa 2), mis siiski ei kvalifitseerunud seisukoha andmiseks (seda tuleb kohalikul omavalitsusel veel täiendavalt küsida, vt ka ptk 4.3). Alljärgnevalt on eelkõige eelhinnangu kontekstis olulise teabe osas esitatud lühiinfo eelhinnangu lisa 2 toodud punktide (lähtudes sealsest numeratsioonist) arvestamise osas:

- P 1 - täiendati ptk 4.1.2, sh graafiliselt. Eelhinnangu järeldused mõjude ja KSH algatamise vajalikkuse osas ei muutunud.

- P 2, P 3 ja P 4 - täiendati nt ptk 1 ja 4.1.1 - täiendatud meetmed kanduvad ka DP-sse. Eelhinnangu järeldused mõjude ja KSH algamise vajalikkuse osas ei muutunud.
- P 5 - juba 24.11.2017. a eelhinnang arvestas tankla temaatikaga, kuid nüüd on seda täpsemalt lahti kirjutatud eelhinnangu ptk 4.2 alamjaotises „Elanikkond (sh tiheasustusalad), inimese tervise, heaolule ja vara (mh müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn)”. Eelhinnangu järeldused mõjude ja KSH algamise vajalikkuse osas ei muutunud.
- P 6 - temaatikat on täpsemalt lahatud eelhinnangu ptk 4.2 nt alamjaotises „Looduslikule mitmekesisus (loomastik ja taimestik ning metsad) ja kaitstavad loodusobjektid ”. Eelhinnangu järeldused mõjude ja KSH algamise vajalikkuse osas ei muutunud.
- P 7 - täitmismahud täpsustasid 2018. a veebruari kuus, jäädes väiksemaks 24.11.2017. a eelhinnangus esitatud infost. Vastav täpne teave on toodud eelhinnangu ptk 1. Eelhinnangu järeldused mõjude ja KSH algamise vajalikkuse osas ei muutunud.

Kasutatud materjalid

Esitatud olulisim materjalide loetelu (arvestades ka varasemas dokumendis esitatud ehk juba teostatud viitamisi nt õigusaktidele jms):

- Eelhindamine KMH/KSH eelhindamise juhend otsustaja tasandil, sh Natura eelhindamine. Kutsar, R. 2015.
- EELISE (Eesti Looduse Infosüsteem - Keskkonnaregister: Keskkonnaagentuur) andmebaas, 04.10.2017 ning 20.02.2018.
- Eesti Riikliku Keskkonnaseire allprogrammi Jõgede hüdrobioloogilise seire 2010. a aastaaruanne. Eesti Maaülikooli PKI Limnoloogiakeskus. Tartu, 2011.
- Eesti territoriaalmere merepõhja elupaikade ja liikide leviku modelleerimine. Herkül, 2014.
- Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis. Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing MTÜ, 2013.
- Keskkonnaregister, 2017.
- Lahemaa rahvusparki kaitsekorralduskava 2016-2025. Keskkonnaamet, 2016.
- Lääne-Viru maakonnaplaneeringu 2030+ keskkonnamõju strateegiline hindamine. Kobras AS, 2016. Aruande eelnõu.
- Lääne-Viru maakonna rannikuala keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne. OÜ E-Konsult, 2010.
- Maa-ameti kaardiserver (www.maaamet.ee), 2017.
- Natura 2000 rakendamine Eesti merealadel: alade valik ja kaitsemeetmed – ESTMAR. TÜ Eesti Mereinstituut, 2007-2011.
- Vabariigi Valitsuse määrus „Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskiri“, <https://www.riigiteataja.ee/akt/126022015033> (13.02.2018).
- Vihula valla üldplaneering. OÜ Entec Eesti, 2015.
- Vihula valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2013-2024.
- Võsu aleviku Piiri tn 6 kinnistu keskkonnamõju hindamise aruanne. Corson OÜ, 2014.